

REVISTA *BIBLIOPOLIS*, SUBIECTUL UNEI TEZE DE LICENȚĂ

*Dr. conf. univ. Lidia KULIKOVSKI,
director general al BM „B.P. Hasdeu”*

Una din tezele de licență susținute în cadrul examenelor de licență la Catedra de biblioteconomie și asistență informațională, secția cu frecvență redusă, a avut ca subiect revista noastră *BiblioPolis*. Studenta Maricica Romaniuc a întocmit o bibliografie analitică a revistei, cu intenția de a ordona și a face accesibil conținutul de biblioteconomie și știința informării, aflate în revista Bibliotecii Municipale care, după părerea studentei, merită să fie cunoscută, valorificată și promovată.

Analiza literaturii biblioteconomice în publicația periodică de specialitate *BiblioPolis* cuprinde materialele publicate în intervalul temporal 2002-2008, așadar, de la anul apariției și până în 2009 exclusiv. Studenta menționează că a ales *BiblioPolis* pentru că este periodicul de specialitate cu cel mai mare tiraj (500 exemplare) pe scară națională, este foarte interesant și necesar bibliotecilor publice din teritoriu, ea fiind bibliotecară în biblioteca rurală din Nicoreni, Drochia. Scopul ei a fost să elaboreze un instrument de informare pentru bibliotecari, studenții de la biblioteconomie, cadrele didactice din domeniu.

Studenta, chiar din faza inițială de bibliografiere, a operat cu criteriul cronologic, care a și determinat concepția și structura internă – indice bibliografic analitic, ordonat în cronologie directă.

Având acest instrument și fiind o bibliografie analitică, căpătăm posibilitatea analizei bibliometrice, a analizei de conținut a literaturii bibliografiate, urmărirea evoluției frecvenței

unei tematici în interiorul timpului, intervalului abordat, modalității de tratare a acestora pusă în discuție în articole.

Deși studenta a bibliografiat exhaustiv conținutul revistei, noi vom analiza doar articolele de autor¹. Nu au fost incluse în analiză documentele provenite de la asociații, instituții sau autorități – administrația publică locală, Ministerul Culturii etc. – scrisori, adresări, anunțuri, mulțumiri, totaluri și indicatori în tabele autonome, aparte de text, precum și materialele nesemnate.

¹ Prin „articol de autor” înțelegându-se orice lucrare dintr-o publicație periodică oarecare, în care unul sau mai mulți autori își asumă o temă sau un complex tematic determinat și precizat [3, p. 71-87].

M. Romaniuc a indexat articolele bibliografiate utilizând descriptori tematici care ulterior au fost post-coordonăți pentru a facilita analiza și prelucrarea statistică a materialelor bibliografiate. Exemplificăm cu descriptorul *Programe (Animație culturală)*. Astfel, în urma post-coordonării sintetice, acest descriptor include materiale despre *cenacluri, cluburi, concursuri, colocvii, festivaluri, lansări de carte, CD-uri, casete, note, manifestări comemorative, tabere de lectură, Ora poveștilor, Zilele bibliotecii* etc. Lista descriptorilor tematici a servit ulterior la elaborarea-întocmirea indicelui pe subiecte.

Revista *BiblioPolis*, fiind o publicație periodică profesională și de specialitate, cumulează toate genurile de articole de autori. Autoarea a stabilit următoarea listă de descriptori de gen: *cronică, sinteză documentară, comentariu, dezbateri, studiu, eseu, recenzie, note*. Descriptorii de gen s-au selectat și s-au utilizat prin definiții. Atât descriptorii de gen, cât și definițiile utilizate s-au bazat pe *Speciile textului științific* ale lui Ilie Rad [3, p. 71-87] și ale clasificării făcute de Florina Iliș, Istvan Kiraly, Angela Marcu [2, p. 86].

La *cronică*² se înscriu majoritatea materialelor angajaților BM, dar și cele ale ziaristilor și multe chiar și ale redactorului-șef – despre diverse inițiativă, evenimente, acțiuni culturale, campanii etc.

*Sinteza documentară*³ este genul care o reprezintă pe Tatiana Coșeriu, Ludmila Pânzaru, Genoveva Scobioală.

² Semnalarea, redarea, prezentarea unui eveniment, proces, inițiativă etc. aflate la ordinea zilei și / sau în curs de desfășurare [3, p. 71-87].

³ Prezentarea unei probleme sau a unui complex problematic determinat, în forma în care el se configurează analitic și sintetic în literatura sa, fără angajarea unei cercetări sau a unor puncte de vedere proprii [3, p. 71-87].

*Comentariul*⁴ este genul abordat de articolele lui Vl. Pohlă și ale M. Harjevschi, L. Kulikovski, L. Pânzaru.

La genul *dezbateri*⁵ se evidențiază redactorul-șef Vlad Pohlă prin editorialele sale, în care pune *probleme stringente, invită la discuții, atenționează asupra stării de lucruri din domeniu* etc., Alexandru-Horațiu Frișcu cu problemele lansate spre dezbateri referitoare la *carte și bibliotecă ca lucruri perene*, articolele L. Kulikovski despre *viitorul bibliotecii, bibliotecarului, utilizatorului*.

*Studiul*⁶ ca gen de abordare a tematicilor se regăsește în articolele scrise de Lidia Kulikovski, Nelly Țurcan, Natalia Golan, Mariana Harjevschi, Tatiana Coșeriu, Andrei Vartic, Pavel Balmuș, Mihai Cimpoi ș.a. *De regulă*, susține Ilie Rad, *studiul are, în mod obligatoriu, note și bibliografie*.

*Eseul*⁷ este un gen frecvent întâlnit pe paginile revistei. Cele mai multe eseuri aparțin lui Vlad Pohlă, cel mai preferat, dintre genurile literar-publicistice, de el.

⁴ Expunerea, prezentarea și analiza unui proces sau a unei probleme, realizată pe marginea literaturii ei de profil sau pe baza experienței autorului, cuprinzând și interpretarea acestei literaturi ori probleme.

⁵ O exprimare prin care se inițiază și / sau se participă în discutarea publică a unei teme ori probleme cu caracter teoretic și / sau practic, constituindu-se într-un impuls consistent și argumentat în direcția clarificării și / sau soluționării problemei respective.

⁶ Analiza detaliată a unei probleme sau a unor stări și procese, efectuată atât pe baza bibliografiei de specialitate, cât și prin cercetări proprii, ale căror rezultate sunt expuse în mod teoretic și / sau faptic argumentat.

⁷ O inițiativă efectuată în deplina libertate a spiritului de a ordona, a asocia, a explica și a interpreta datele unei probleme dintr-un punct de vedere personal și adesea individual, plasând problema în cauză în diferitele ei contexte teoretice, intuitive și factuale, evidențiate deopotrivă ipotetic și argumentat.

*Recenzia*⁸ este prezentă în fiecare număr de revistă. *BiblioPolis* are o rubrică specială dedicată recenziilor, în care sunt prezentate cărțile din domeniul biblioteconomic, din alte domenii, cu precădere noile opere literare, deși sunt recenzate și alte categorii. *Pentru a aprecia obiectiv, a arăta punctele forte și carențele unei lucrări, autorul recenziei trebuie să fie el însuși specialist în domeniul respectiv.* Cele mai multe recenzii publicate în revista *BiblioPolis* au fost semnate de Vlad Pohilă, Lidia Kulikovski, V. Răileanu, Sergiu Cogut, Ludmila Bulat, Alexe Rău, N. Rusu etc.

*Notele*⁹, fiind concentrate asupra discutării unei chestiuni punctuale, de amănunt, aparțin, în majoritatea lor, lui Pavel Balmuș, urmat de Vasile Malanețchi și Vlad Pohilă.

Parcurgând categoriile selectate de autoare (desfășurate mai sus) putem analiza nivelul de abordare a subiectelor de către autorii publicații.

Aranjarea lor (inspirată de schema Florinei Iliș și a coautorilor ei), de la simplu la complex, ne permite să sesizăm două planuri, cum afirmă aceiași autori – primul, un plan preponderent de mentalitate (atitudinal) focalizat de către categoria „dezbateri”, iar celălalt preponderent epistemologic focalizat de categoria „studiu”. Primul, susțin autorii amintiți, realizează acea „aspirație” existențială a problemelor de a se înfățișa în sfera discursului public. ...Ponderea frecvenței dezbaterilor într-o literatură, continuă autorii, este un indicator foarte important pentru caracteristicile consistenței mentale (și chiar de vertebralitate) a nivelului de asumare a problemelor întâmpinate de această literatură.

⁸ Prezentarea succintă (la apariție) a unei opere literare sau științifice, cu comentarii și aprecieri critice [Ilie Rad].

⁹ O însemnare, înregistrare în scris a unei observații referitoare la o anumită chestiune; text scris care conține o scurtă însemnare, un comentariu.

Conform aceluiași autori, *planul epistemologic este nivelul cel mai elaborat și mai potrivit pentru realizarea și expunerea valorii de adevăr. De aceea, nivelul epistemologic al unei literaturi va fi indicat, cel mai precis, de ponderea frecvenței studiilor.*

Relevăm, în continuare, distribuția articolelor după descriptorii de gen, în ordinea descrescândă a procentului acumulat. Din planul de mentalitate: cronică – 211 prezențe (24,6%); comentariul – 102 (12,0%); sinteza documentară – 94 (11,0%); dezbateri – 49 (5,7%). Aceste genuri exprimă partea praxiologică a biblioteconomiei în revista *BiblioPolis* și cumulează 52,3% din totalul articolelor de autor – ceea ce prin *Politica* sa revista își propune: promovarea activității, experienței și a inițiativelor BM și în genere din sfera bibliotecară a RM. Ponderea mică a descriptorului-dezbateri ne conduce la niște concluzii:

1) nu avem probleme în domeniu! Nu avem?!

2) nu știm a aborda problemele domeniului;

3) timiditatea, încă persistentă, în profesie de a dezbate problemele într-un spațiu public;

4) inerția, indiferența specifică domeniului față de probleme;

5) convingerea că oricum nu se vor rezolva etc.

Din planul doi, epistemologic, descriptorii de gen au acumulat: eseul – 87 de prezențe (10,1%); recenzia – 86 (10,0%); studiul – 41 (4,7%); nota – 18 (2,1%).

Eseul, recenzia, studiul și nota, care sunt genuri ale textului științific și reprezintă partea epistemologică a biblioteconomiei din *BiblioPolis* cumulează 26,9% din totalul articolelor. E o cifră încurajatoare pentru o revistă a unei biblioteci publice. Urmărind, cronologic, speciile textului științific prezente în *BiblioPolis*, constatăm că în primii doi ani aproape că lipseau, cu excepția eseurilor, iar începând cu 2005

studiile sunt tot mai frecvente, iar tematicile abordate se diversifică.

În continuare enumerăm descriptorii tematici, cei mai abordați de către autori, în ordinea ponderii lor în revistă: *Biblioteci, despre* (tablete, eseuri, versuri etc.) – 212 (24,7%); *Biblioteci publice* – 186 (21,7%); *Biblioteca în societate, imagine* – 172 (20,0%); *Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și filialele ei* – 156 (18,2%); *Personalități culturale / bibliotecare* – 117/29 (13,6/3,4%); *Lectura, sociologia lecturii* – 64 (7,5%); *Conferințe, întruniri profesionale* – 55 (6,4%); *Istoria culturii* – 46 (5,4%); *Bibliografie* – 31 (3,6%); *Profesia de bibliotecar* – 31 (3,6%).

Din punct de vedere tematic, conținutul revistei relevă o imagine foarte diversă a temelor abordate. În lucrare sunt evidențiați 65 de descriptorii tematici care au rezultat în urma post-coordonării sintetice a articolelor. Tematicile enumerate (doar zece, din totalul descriptorilor, care au înregistrat cele mai multe prezențe) însumează 60 de procente din toate articolele. Celelalte 40 au acumulat de la maximum 2% la cel mai mic – 0,2% (*standardizarea*).

Subiecte actuale ca *legislația de bibliotecă* – doar 7 prezențe; *politici de bibliotecă* – 15 (mai mult politici europene); *utilizatorii bibliotecii* – 12; *relații cu publicul* – 12; *societatea informației, cunoașterii* – 10; *colecții* – 9; *reforma bibliotecilor* – 6; *marketing* – 5; *standardizare* – 2. Concluzia este că subiectele cu cele mai mici prezențe în revistă sunt cele mai vulnerabile, care astăzi necesită dezbateri, de unde și imperativul creșterii procentului mic înregistrat de categoria de gen „dezbateri”.

Restul articolelor de autor – 21,8 procente – sunt genuri literare, care nu au fost incluse în lista descriptorilor de gen, pentru că nu reprezintă plenar literatura biblioteconomică. Dar aceste genuri vin, iarăși, în susținerea *Politicii* revistei care stipulează clar: revista *BiblioPolis* se angajează în *promovarea valorilor culturale, spirituale, gene-*

ral-umane – și naționale, și aparținând altor popoare din lume – ca o parte componentă a activității bibliotecare în epoca informării, cunoașterii, deschiderii spre universalitate și diversitate. Astfel revista *BiblioPolis* își revendică și titlul de revistă culturală și îl demonstrează prin prezența, pe paginile ei, a scriitorilor, criticilor, oamenilor de cultură, artă și din alte domenii.

Lucrarea ne ajută să vedem drumul parcurs, mai ales progresul realizat. Conținutul revistei este deschis, accesibil prin indexuri: de nume, de subiecte, de biblioteci, geografic, de gen. Indexurile ne furnizează multe informații sintetice de analiză. Astfel aflăm că cele mai multe articole au scris: Vlad Pohilă (150), fiind urmat de Lidia Kulikovski (77), Genoveva Scobioală (22), Tatiana Coșeriu (22), Mariana Harjevschi (21), Alexandru-Horațiu Frișcu (18), Ion Șpac (15), Ludmila Pânzaru (13) etc.

Revista *BiblioPolis* are deja 30 de apariții (în teză sunt bibliografiate 28 de numere pentru că bibliografierea s-a încheiat la 1 ianuarie 2009), cu un conținut bogat, ca expunere, ca substanță, este un important instrument de imagine pozitivă a BM și a instituției bibliotecare, în general, este un forum activ în mediul unei structuri profesionale, o activitate publică necesară unui exercițiu democratic cultural și profesional.

Bibliografie

1. BiblioPolis. *Indice bibliografic analitic. Teză de licență / USM, Catedra de Biblioteconomie și Asistență Informațională // alcătuitor M. Romaniuc. Manuscris, 2009, 89 p.*
2. Iliș, Florina. *Bibliografia analitică, analiza de conținut și de gen a literaturii bibliologice din revistele românești de profil (1990-1997) // Hermeneutica Bibliothecaria. Antologie Philobiblon.* – Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 1998. – P. 83-175.
3. Rad, Ilie. *Cum se scrie un text științific. Disciplinele umaniste.* – Iași: Polirom, 2008. – P. 71-87.